

11/5/84

EL·LENGUATGE

Possibilitats dels relatius

Construccions com *Viu en una casa que el propietari es va presentar a les eleccions* o *Es tracta d'uns textos que l'autor és molt poc conegut*, no es consideren correctes, tal com és ben sabut, i no són per tant admissibles en la llengua culta o literària, encara que hom convingui que poden ésser tolerades en certs casos, car són les que s'usen habitualment en el llenguatge popular. No posseint el català un terme relatiu possessiu, és a dir, un relatiu que sigui l'equivalent del relatiu "cuyo", del castellà, o "dont", del francès, la llengua literària ha restaurat una antiga perífrasi usada pels nostres escriptors medievals, amb la qual les construccions abans indicades es refan així: *Viu en una casa el propietari de la qual es va presentar a les eleccions* i *Es tracta d'uns textos l'autor dels quals és molt poc conegut*. Al costat d'aquestes construccions, avui ja normalment usades per tots els nostres escriptors, reapareixen encara de tant en tant construccions com "viu en una casa qual propietari es va presentar a les eleccions" i "Es tracta d'uns textos quin autor és molt conegut", en què és dona arbitràriament a qual i quin el valor del "cuyo" castellà, malgrat que aquestes construccions han estat repetidament combatudes perquè són alhora artificioses i totalment incorrectes.

No sempre, però, cal recórrer a la perífrasi *el... del qual*, encara que sigui gramaticalment possible, i hi ha casos en què es pot resoldre l'expressió de la mateixa idea amb una altra construcció. Un d'aquests casos és el que podem exemplificar amb construccions com *Viu en una casa el propietari de la qual la voldria tirar a terra* i *Es tracta d'uns textos l'autor dels quals ja els havia revisat*, que són, de fet, anàlogues a les que hem indicat en el paràgraf anterior, i que hem de considerar perfectament correctes, però que hom pot resoldre d'una manera molt més senzilla: *Viu en una casa que el propietari voldria tirar a terra* i *Es tracta d'uns textos que l'autor ja havia revisat*. Per què, en aquests casos, admetem una solució que abans hem dit que la llengua literària rebutjava? Perquè en l'oració principal hi ha un component — *la casa, els textos*— que en l'oració subordinada ha d'exercir la funció de complement directe, apte, per tant, com a antecedent del relatiu simple *que*, amb el qual es realitza l'enllaç sintàctic.

Albert Jané